

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

На правах рукопису

АРХИПОВ Валерій Іванович

ЕВОЛЮЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНИХ
МЕНШИН В УКРАЇНІ |

Спеціальність 23.00.01 - теорія та історія політичної
науки

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата політичних наук

Київ - 1994

32

ЛНБ України ім.В.Стефаніка

00360318 (L)

Робота виконана на кафедрі політології філософського факультету Київського університету ім.Тараса Шевченка

Науковий керівник - доктор історичних наук, професор
Полурез В.І.

Офіційні опоненти - доктор філософських наук, професор
Кириченко М.Г.
- кандидат філософських наук, доцент
Тупчієнко Л.С.

Провідна організація - Національний інститут стратегічних досліджень

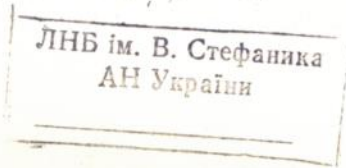
Заявист відбудеться 26 жовтня 1994 року
о 14 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради
К 01.01.12 у Київському університеті ім.Тараса Шевченка
з адресою: 252017, м.Київ, вул.Володимирська, 60, ауд.330.

З дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці
Київського університету /вул.Володимирська, 58/.

Автореферат розісланий 26 вересня 1994 року.

Вчений секретар
спеціалізованої ради,
доцент

Г.Ф.Постригань

АВ-30.946

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

На правах рукопису

АРХИПОВ Валерія Іванович

ЕВОЛЮЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНИХ
МЕНШИН В УКРАЇНІ

Спеціальність 23.00.01 – теорія та історія політичної
науки

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата політичних наук

Київ – 1994

AB 30.946

№ 1

Научная работа - доктор философии
История культуры

Ученый консультант - доктор философии
История культуры
История культуры
История культуры

Ученый консультант - доктор философии
История культуры

Ученый консультант - доктор философии
История культуры

Ученый консультант - доктор философии
История культуры
История культуры
История культуры

Ученый консультант - доктор философии
История культуры
История культуры
История культуры

Ученый консультант - доктор философии
История культуры
История культуры
История культуры

Ученый консультант - доктор философии
История культуры
История культуры
История культуры

Ученый консультант - доктор философии
История культуры
История культуры
История культуры

И. В. Стефанюк

Актуальність дослідження зумовляється тим, що сьогодні спостерігається значна зростання національної свідомості. У центрі уваги суспільного життя опиняються головні права та свободи особистості, пріоритет прав людини, питання самовизначення малочисельних народів та національних меншин. Це обумовлено тим, що недостатня увага до цих проблем з боку державних структур веде до дестабілізації та конфліктів в багатьох державах та регіонах світу.

Необхідність вивчення теорії етнополітики України на етапах державного відродження по відношенню до національних меншин обумовлена такими головними факторами:

по-перше, з розширенням демократії в країні відбувається швидка політизація національних меншин. Вони активно включаються в сферу державної діяльності. Однак, в умовах поглиблення соціально-економічної кризи, нездатності державних структур ефективно вирішувати проблеми суспільства, забезпечити умови нормальному життю для багатьох верств населення створюється підґрунтя для поширення у середовищі деяких національних меншин радикальних настроїв. Ці настрої охоплюють не тільки окремих людей, а й деякі громадські об'єднання та політичні угруповання. А це є досить небезпечним для проведення владової політики реформування нашого суспільства;

по-друге, в центр уваги молодшої української держави повинна бути консолідація всіх етнічних груп навколо ідеї національного відродження, створення умов, коли кожна будь-якої національності матиме права, забезпечені законом і морем. На розвиток міжнаціональних відносин мають вплив ціннісні орієнтації, якими керується суспільство. Зважаючи на це, досить актуальним для цілісного осмислення сучасної соціально-політичної ситуації в Ук-

рамі є історико-політологічний аналіз реального впливу національних меншин на перебіг суспільних процесів, що має сприяти вивченню оптимальних принципів взаємовідносин, форм і методів спільної діяльності державних установ, політичних партій, громадських об'єднань у сфері міжнародної політики;

по-друге, актуальність дослідження теми визначається також необхідністю впливати через аналіз історичних подій, теоретичних джерел і публікацій коли розмаїття етносів перетворюється в фактор стабільності держави.

Об'єктом дослідження є теоретичні проблеми етнополітології.

Предметом дослідження є теорія етнополітики України стосовно національних меншин на етапах відродження української державності.

Стан наукової розробки теми. В нашій країні галузь теорії етнополітики належить, по суті, до неопрацьованих. Тому невеликий наявний вітчизняний досвід заслуговує на велику увагу та об'єктивне вивчення.

Серед перших розробок теорії етнополітики в період української революції 1917 року є роботи М. Грушевського, В. Винниченка, Д. Дорошенка. Як теоретики українського національно-визвольного руху, М. Грушевський вийшов з ідеями здійснення децентралізації Російської імперії, гарантування демократичних прав національним меншинам та їх пропорційного представництва в органах місцевого самоврядування, впровадження федералізму. Міркуючи щодо майбутнього України та її народу, він доводить, що нацупнення демократією самого напущеного і не може бути введене в правдиво-демократичний устрій. Ця його ідея проходить через всю діяльність Центральної Ради відносно національних меншин. В статті "Народи коневолені і народи недержавні" йдеться про проблеми національної політики

України стосовно неукраїнського населення, забезпечення рівності та їх вільного розвитку. Робиться висновок про необхідність сириння єдності між всіма мешканцями України.

Об'єктивні характеристики діяльності Центральної Ради, національних політичних партій щодо прагнення рівності та свободи для всіх народів України, знаходимо в дослідженні В. Винниченка "Відродження нації". Необхідності забезпечення представникам кожної нації права на повне самоврядування присвячені виступи В. Винниченка на засіданнях Центральної Ради та його публіцистичні матеріали.

Дослідження цього періоду найбільш ґрунтовно здійснено в праці Д. Дорошенка "Історія України 1917 - 1923 рр. Доба Центральної Ради". Сім розділів першого тому присвячені ролі національних меншин України в формуванні Центральної Ради, аналізу діяльності УНР по відношенню до національних меншин. Розкривається значний вплив неукраїнського населення на розробку та прийняття "Закону про національно-персональну автономію".

Треба сказати, що в 20-30-ті роки виходить багато літератури загального плану, присвяченої проблемам національних меншин. Про це не можна сказати про фундаментальні теоретичні дослідження. Характеристиці національних меншин в Україні в перші роки радянської влади присвячені праці Н. Чердючакевича та А. Гляньського. Про державну етнополітику щодо національних меншин в період радянського будівництва йдеться в праці А. Буценка. Цій групі джерел були притаманні загальні недоліки наукової літератури того часу - відсутність об'єктивного аналізу подій, тенденційність, догматизм та суб'єктивизм в оцінках. Проблема національно-культурного районування, розвитку національних культур, поліпшенню соціально-культурного та економічного розвитку національних меншин

України в 20-х на початку 30-х років присвячене дослідження Б.В.Чирка "Національні меншини на Україні в 20-30-х рр." Автор робить спробу розібратися в причинах згорання роботи серед національних меншин в 30-ті роки і пов'язує цей процес зі сталінською концепцією "розв'язання національного питання".

Що стосується аналізу джерельної бази теорії етнополітики України в період середини 30-80-х років, то вона практично відсутня. В цей час наукова думка працювала на пояснення та втілення в життя завдання партії про "злиття всіх націй та народностей СРСР у єдину спільноту "радянський народ". А якщо хто і підіймав питання щодо національних меншин, то, як правило, це були дослідження етнографів або статистів.

Новий етап формування теорії етнополітики України починається з проголошення її незалежності. Розробці етнополітичної моделі розвитку української держави присвячена стаття М.Панчука в журналі "Відродження" за 1993 рік - № 5-6. Відносинам між "державною нацією" та національними меншинами, іншим теоретичним та практичним проблемам етнополітики присвячені дослідження О.Майбороди "Дебютує етнополітика" // Віче.-1992.-№5.

Вілья глибокому розумінню теорії етнополітики Україна по відношенню до національних меншин автору допомогло таке ґрунтовне видання як колективна монографія під редакцією В.Бутука /Етнополітична ситуація в Україні: спроба наукової інтерпретації.- К., 1993/. Автори розкривають сутність теорії етнополітики, дають характеристику головним напрямкам її розробки, розробляють понятійний апарат. Заслуговує на увагу довідник під редакцією Д.Римаренка та І.Кураса /Етнополітичний розвиток України. Терміни, визначення, персоналії. К., 1993/. В ньому зібрані матеріали з широкого кола питань теорії етнополітики, політології та істо-

рії України.

Мета та завдання дослідження. Головною метою дисертації є вивчення теорії політики України по відношенню до національних меншин на етапах національного відродження; узагальнення теоретичних розробок та положень, програмних засад політичних партій та громадських організацій, державних органів в питань етнополітики.

Відповідно до теми дослідження визначені такі завдання:

- вивчити методологічні основи теорії етнополітики стосовно національних меншин України;

- простежити формування поліетнічного складу населення нашої держави як необхідної передумови розробки державної етнополітики;

- здійснити аналіз теоретичних основ впровадження етнополітики в світлі відродження української державності.

Теоретико-методологічну основу дослідження складають фундаментальні положення вітчизняних та зарубіжних політологічних концепцій про закономірності поліетнічного суспільства, особливості державної етнополітики по відношенню до представників різних національностей, конкретно-історичну сутність цього суспільного явища. Дослідження базується на історико-системному підході до об'єктивного та реалістичного аналізу складного процесу формування теорії етнополітики по відношенню до національних меншин України.

Методологічні основи дослідження теорії етнополітики України по відношенню до національних меншин стали цивілізаційні принципи та гуманістичні засади. Вони базуються на синтезі та інтерпретаціях концепцій західних етнополітологів, ідей вітчизняних мислителів, положень відповідних міжнародних документів, до-

свіду вирішення проблем національних меншин в правових державах.

Основними методами дисертаційного дослідження стали історико-матеріалістичний, емпірично-аналітичний, компаративний та системний. Допоміжними методами стали: контакт-аналіз офіційних документів преси, інших політично забарвлених текстів, аналіз раніше опублікованих результатів.

Наукова новизна полягає в тому, що

- простежено взаємозалежність відродження української державності з формуванням теорії етнополітики по відношенню до національних меншин;

- здійснено теоретичне обґрунтування розвитку політичних передумов формування державної етнополітики;

- зроблено аналіз сучасних документів та матеріалів державних органів, політичних і громадських об'єднань з питань ставлення до національних меншин.

Деякі теоретичні положення дисертаційного дослідження були використані в практичній діяльності Міністерства України у справах національностей та міграції.

Практичне значення результатів дослідження полягає в прирощенні знань, які необхідні для подальшого удосконалення теорії політики України по відношенню до національних меншин. Отримані висновки уточнюють сучасне уявлення про етнополітику, можуть бути використані в практичній діяльності державних структур, національно-культурних товариств меншин, для написання узагальнюючих праць та читання спецкурсів з проблем етнополітології та історії України.

Наукова апробація дисертації проводилась на кафедрі політології філософського факультету Київського університету імені Тараса Шевченка, Першій Міжнародній конференції: "Мова та культура".

К., 1992. Наукової конференції "Українська державність: історія та сучасність.- К., 1993.

Конкретний особистий внесок дисертанта в розробку наукових результатів, що виносяться на захист полягає в тому, що він:

- зробив спробу аналізу формування теорії етнополітики України на різних етапах державного відродження;
- по-новому розглядає сутність поняття "національні меншини";
- обгрунтував висновок стосовно особливостей головних принципів сучасної теорії етнополітики.

Основний зміст роботи .

У вступі обгрунтовується актуальність теми дисертації, аналізується ступінь її розробки, визначається мета та завдання дослідження, його наукова новизна і практична значимість, висвітлюються теоретичні та методологічні основи.

У першому розділі - "Досвід розробки теорії етнополітики в історії політологічної думки" автор розглядає теоретико-методологічні питання. Аналіз понятійного апарату ведеться за умов перегляду традиційних підходів до визначення таких явищ, як: етнополітологія, етнополітика, етнонаціональна політика, нація, національні меншини. Підкреслюється, що проблеми етнополітологічної теорії стають предметом гострих наукових і політичних дискусій.

Вивчення проблеми показало, що на першій план висуваються питання, пов'язані з самою державністю, тобто, якою їй бути: чи національною українською, чи державою громадян, які живуть в Україні. Йдеться про ідею, яка має бути покладена в основу державного будівництва.

Відомо багато моделей розвитку демократії в поліетнічних державах. Так, деякі з них, наприклад, "демократія раси/народу/

панів" /А.Розинберг/, була притаманна гітлерівській Німеччині, Південно-Африканській Республіці до 1990 року і яка поширювалася лише на пануючу расу. Суперечливою, з точки зору західної етнології, вважається модель "Етнічної" або "національної демократії" /П.Манчіні, С.Суха/.

При мажоритарній системі демократії /США, Великобританія, Австрія та інші держави/ досить популярною є концепція "правильного казана" та "культурного плюралізму". Автор робить висновок, що потрібне не сліпе копіювання, а конструктивно-конкретний аналіз та вибіркоче творче застосування деяких положень та елементів цих концепцій з урахуванням історичного досвіду і специфічних умов України.

В роботі підкреслюється, що вже на рубежі XIX – XX сторіч в українській історико-політологічній думці сформувалося три головних напрямків державотворення. Представники народницького напрямку /М.Грушевський, Р.Ладенко і С.Шелухін/ вважали, що право народу цілком й окремо кожної людини є вищим за права держави, обґрунтували примат інтересів трудового народу. Вчені консервативного напрямку /професори В.Липинський, С.Томашевський та В.Кучабський/ будували методологію своїх досліджень на ґрунті ідей національного консерватизму, суть якого зводилась до того, що без держави немає нації, а є лише народ, в його етнічному розумінні. Національно-демократичний напрямок базувався на ідеї визнання права кожної нації на власну автономію. Концепцію національної держави вони збудували у формі внутрішньої сполуки народів /С.Дністрянський/, федерації земель /О.Ейхеман/, балтійсько-чорноморської федерації /С.Рудницький/.

Зараз деякі політичні партії та рухи пропонують покласти в основу розбудови української державності ідею українського на-

ціоналізму. Автор робить висновок про те, що навіть найбільш модернізовані з концепцією націоналізму більш відповідають умовам національно-визвольної боротьби, ніж умовам державного будівництва, надто в суспільстві з багатонаціональним складом населення, в суспільстві, яке хоче жити за принципами демократії.

В другому розділі – "Поліетнічний склад населення України як необхідна передумова розробки державної етнополітики" – автор на основі фактичного матеріалу аналізує процес формування сучасного поліетнічного складу населення держави. Цей процес був обумовлений природним рухом населення /народжуваність, смертність/, міграцієв населення, етнічними процесами /асиміляція, консолідація/ та політичними процесами.

Географічна локалізація України в зоні зустрічі цивілізацій і в сфері зіткнення геостратегічних інтересів могутніх держав, таких як Росія, Туреччина та Польща зумовили тяжкі воєнно-політичні обставини формування української нації. Негативними факторами, що ускладнювали формування української нації, була відсутність власної держави, національних інститутів управління суспільством, в рамках яких були б економічні і політичні засоби консолідації українського народу.

Вплив політичних чинників на зміни етнічного складу населення України від кінця XIX сторіччя до останнього перепису 1989 року можна простежити по трьом великим періодам. Перший, з 1897–1900 рр. до 1925–1931 рр. На цей період випала світова війна, визвольні змагання і короткий сплеск української державності, революції і громадянська війна, крах Російської та Австро-Угорської імперії, голодомор 1921–1922 рр., висока еміграція на Захід і на Схід на заробітки. Наприкінці періоду деякий вплив на зміну національної самосвідомості народу надала українізація. Чи-

сільність населення України в цілому зросла на третину. Протягом другого періоду з 1926-1931 рр. до 1950 великі втрати населення пов'язані, в першу чергу, з голодомором 1931-1933 рр., а також Другою Світовою війною, сталінськими репресіями примусовими депортаціями, "розкуркулюваннями" та великими міграціями внаслідок зміни кордонів. Третій період, 1959-1989 рр. відносно спокійний. Загальна чисельність народу України зросла майже на чверть, а питома вага українців зменшилась на чотири відсотки.

В третьому розділі - "Деякі етапи творення державної етнополітики України ХХ століття" - автор здійснив аналіз теоретичних та методологічних розробок М. Грушевського, В. Винниченка. Розглядаються програмні засади політичних партій щодо проблем етнополітики доби Центральної Ради. Українські політичні діячі того часу дотримувалися засад гуманності та справедливості відносно національних меншин. Представники найбільш численних національних меншин входили до складу Центральної Ради та її сустанов, брали активну участь у формуванні державної політики. Підсумком їх спільної діяльності стало здобуття Україною самостійності та прийняття "Закону про національно-персональну автономію". В теоретичному плані головним висновком стає ідея рівноправності /юридичної та фактичної/ щодо національностей України на підставі найширшого демократичного законодавства.

В добу радянської влади панівна ідеологія тоталітарного режиму трактувала національність як тимчасове явище і передбачала зближення та подальше злиття різних народів. Це відбилося як в теорії так і на практиці здійснення етнополітики. Тому значна увага з боку державних структур до національних меншин проіснувала лише до початку 30-х років. З поширенням централізації поступово забезпечується специфіка національного розвитку. Теоретичні

дослідження та державна політика України по відношенню до національних меншин повністю залежала від постанов та рішень пленумів та з'їздів КПРС. Але, не зважаючи на проголошену мету руйнування етнічних лояльностей та сприяння етнічних відмінностей, радянська система стимулювала і прискорювала процеси національного будівництва. Народний Рух України, нові політичні партії відіграли значну роль у національному відродженні України, проголошенні її незалежності і суверенітету.

З проголошення Акту незалежності України та його загальнонародного схвалення на грудневому 1991 року референдумі починається цілеспрямована робота по розбудові Української державності та розробці теорії, впровадженню демократичної етнополітики по відношенню до національних меншин.

16 липня 1991 року Верховна Рада України прийняла "Декларацію про державний суверенітет України". Цей важливий документ виходить з того, що її народ, як єдине джерело державної влади в республіці, це – громадяни всіх національностей, що живуть на Україні. "Декларація прав національностей" /1 листопада 1991 р./ визначає політику незалежної української держави щодо національних меншин. Гарантується всім народам, національним групам, що проживають на її території, рівні політичні, економічні, соціальні та культурні права. Ці базові положення були розвинуті в "Законі про національні меншини України" /25 червня 1992 р./ Закріплені нові пріоритети національної політики держави, що ґрунтуються на засадах демократії, гуманізму та соціальної справедливості, поваги до етнічної, мовної, культурної та релігійної асамбутності всіх національних громад. Значним позитивним кроком в вирішенні проблем національних меншин стало заснування 26 квітня 1993 року Міністерства України у справах національностей та міграції.

Методологічною основою яких державних актів стали ідеї фундаторів української державності М. Грушевського та В. Винниченка, зарубіжного досвіду теорії етнополітики, наробок українських вчених: В. Свєтуха, М. Панчука, Д. Римаренка, І. Кураса, О. Майдорода, В. Чирка та інших.

Всі ці факти свідчать про те, що українська держава дійсно дотримується засад гуманності, справедливості щодо національних меншин. Лише за перші місяці становлення української державності десятки національних груп створили культурологічні товариства, відкрили храми, школи і класи з викладанням національними мовами та інше. Ці процеси в останній час набувають все більшого розвитку. Але на цьому шляху виникають великі перешкоди. Перш за все це — економічна та соціальна криза в суспільстві.

У висновках формулюються основні результати дослідження, окреслюються деякі актуальні напрямки подальшої розробки проблеми. Дослідження показало, що національні меншини будуть виступати як сили єднання в усіх сферах суспільного життя, за умов, коли теорія не буде залишати відповідної кон'юнктури. Характер сучасних національних процесів, що мають місце в Україні сьогодні, багато в чому зумовлений історичними обставинами та особливостями розвитку етнічних груп, які населяють нашу державу, комплексом економічних, соціальних та культурних засобів впливу збоку владних структур ана національні меншини.

Аналіз проблеми дозволив визначити деякі особливості теорії етнополітики по відношенню до національних меншин згідно різних етапів національного відродження України.

Аналізуючи діяльність УНР/доби Центральної Ради/, можна зроби-ти висновок про те, що український політичний провід того часу дотримувався засад гуманності та справедливості щодо національ-

них меншин України. Головними принципами етнополітики Центральної Ради була пошана до прав інших народів, захист її громадянських та політичних свобод, відкрито зорганізована діяльність.

26 - 30 роки - період бурхливого розвитку національних почуттів народу України. В етнополітиці цього часу було багато цікавого та водночас трагічного. З перемогою загального з'єднання та злиття остаточним формуванням сталінської системи береться курс на централізацію. Забезпечується специфіка національного розвитку. Пандура в теорії ідеї інтернаціоналізму фактично була зведена до унітаризації всіх націй та народностей СРСР.

Третя стадія національного відродження України починається з проголошення Акту незалежності. Починається формування теоретичної та законодавчої бази демократичної державної етнополітики. Її головною метою є забезпечення та гарантія всім національностям рівних політичних, економічних, соціальних та культурних прав. Головні пріоритети цієї теорії ґрунтуються на засадах демократії, гуманізму і соціальної справедливості, поваги до самобутності всіх національних громад.

Найважливішими уроками, які випливають з досвіду розробки теорії етнополітики по відношенню до національних меншин є: по-перше, необхідність створення справжньої демократичної держави, яка б піклувалася б про все населення, якої б національності воно не було; по-друге, потреба в кваліфікованому підході до формування теорії, проведення демократичної етнополітики; по-третє, варто вдумливо враховувати національні особливості кожної етнічної групи в різних регіонах України та соціально-психологічні фактори; по-четверте, сам зміст етнополітики не обмежується діяльністю держави. Тому до цієї діяльності треба додати ще два важливі моменти. Перший - це наукові, політичні засади, на базі

яких формується власне діяльність держави та її структура. Другий – це зміни в самих етнічних спільнотах, що перебувають на території одного етнополітичного організму.

Виходячи з цих історичних уроків, сучасна теорія етнополітики України щодо національних меншин повинна врахувати декілька важливих моментів:

1. Представники інших, крім українського, етносів складають близько 14 млн.чол. – це значний потенціал держави.

2. Сьогодні їм притаманний етнічний ренесанс.

3. В Україні в 20–30-і рр.був заслугуючий на увагу досвід вдоволення інтересів населення, пов'язаних з його етнічним походженням.

4. Вільність національних меншин України представляють частину етносів, ядро яких знаходиться за межами України, вони мають однойменні політичні організми /держави/.

5. Етнокультурний розвиток представників інших народів в поліетнічному середовищі України відбувався всупереч аксіомірностям співжиття у такому середовищі.

Основні положення дисертації викладено в таких публікаціях:

Архипов В. Національні меншості //Етнонаціональний розвиток України. Терміни, визначення, персоналії/відп.редактори Д.І.Римаренко, І.Ф.Курас.-К., 1993.-С.446.

Архипов В.І. Національні меншини чи народи?//Злагода. Все-народна газета України, 1993, жовтень.-С.3.

Про політику незалежної України щодо національних меншин //Політологічний вісник. Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції "Політична думка в Україні: минуле і сучасність".-К., 1993.-Ч.4.-С.40-42.

Национальные отношения и молодежь//Материалы Международной

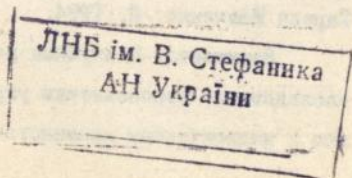
научно-практической конференции "Молодежная политика; проблемы, опыт, перспективы.- К., 1992.-Ч. 1.-С. 123-124; Ч. 2.-С. 41-42.

Деякі проблеми з викладання питань національно-державного будівництва в Україні у 20-ті роки //Тези міжвузівської науково-практичної конференції "Місце України в світовій історії та особливості вивчення даної проблеми у педагогічному вузі.-К., 1992.-С. 263-265./Співавт./

Становление украинской государственности малых этносоциальных групп //Политика и власть. Научно-практическая конференция Тезисы докладов и сообщений.-Запорожье, 1992.-С. 43-44./Співавт./

Деякі аспекти етнічних конфліктів //Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції "Природа, феноменологія та динаміка конфліктів у сучасному світі" -Чернівці, 1993.-Ч. 1.-С. 206-207.

К проблемам этнополитики Украины в условиях кризисного общества //Тези доповідей і виступів. Республіканська науково-практична конференція "Кризисное суспільство: політика, соціологія, соціальна психологія/Україна напередодні ХХІ століття"/.-Запоріжжя, 1994.-С. 36-37.

Arkhipov V.I.: "Evolution of the state policy relating to national minorities".

Thesis with the right of manuscript. Thesis for scientific degree (Candidate of Political Sciences) in speciality 23.00.01. - Theory and history of political science, Kiev University named after Taras Shevchenko, Kiev, 1994.

Eight papers dealing with theoretical research of ethnopolitics of Ukrainian state towards the national minorities during XX century are to be defended. It has been stated that the key objective of the ethnopolitical theory should be provision and guarantee of equal political, economic, social and cultural rights to all ethnic groups.

The main priorities of ethnopolitics should be based on the principles of democracy, humanism, and social justice, respect to the ethnic language, cultural and religious originality of all national communities.

Some statements of the thesis are implemented by the Ministry of Nationalities and Emigration Affairs (Ukraine).

Архипов В.И.: "Эволюция государственной политики национальных меньшинств в Украине".

Диссертация /на правах рукописи/ на соискание ученой степени кандидата политических наук по специальности 23.00.01 - теория и история политической науки, Киевский университет имени Тараса Шевченко, К., 1994.

Защищается 8 научных работ, которые содержат теоретическое исследование этнополитики украинского государства по отношению к национальным меньшинствам на протяжении XX века. Установ-

лено, что основной задачей теории этнополитики должно быть обеспечение и гарантии всем этническим группам равных политических, экономических, социальных и культурных прав. Основные приоритеты этнополитики должны опираться на принципы демократии, гуманизма и социальной справедливости, уважении к этническому языку, культурной и религиозной самобытности всех национальных общностей. Некоторые положения диссертационного исследования использованы в практической деятельности Министерства Украины по делам национальностей и миграции.

Ключові слова:

Теорія, етнополітологія, етнічна політика, національні меншини.

В. П. Каленчук

Подписано к печати 23 02 94 Зак. 2029 тир. 100
размножено ГІБІ Мінстата України ООЦ

286007

AB 30.946

AB 30.946